

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 71/2015-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. mája 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorou namietal porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 16 C 261/2009, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej dobe podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 261/2009 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 261/2009 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré j e Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 279,66 € (slovom dvestosedemdesiatdeväť eur a šesťdesiatšesť centov) na účet jeho advokátky [REDACTED] do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

1. [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) sa sťažnosťou podanou na Ústavnom súde Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 28. januára 2015 domáha vyslovenia porušenia v záhlaví označených základných práv tam uvedeným postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“), ktorý za dobu takmer 6 rokov nerozhodol vo veci, a to aj napriek podanej sťažnosti predsedovi okresného súdu, ktorý ju v odpovedi z 18. decembra 2013 uznal za dôvodnú.

2. Na základe výzvy ústavného súdu predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti zo 7. mája 2015 popísal priebeh procesných úkonov súdu od 4. septembra 2009 so záverom, že súd v danej veci nepostupuje dôsledne a efektívne aj napriek 16 nariadeným pojednávaniam; súhlasil s upustením od ústneho pojednávania, ku ktorému sa pripojila aj právna zástupkyňa sťažovateľa.

3. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd

vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

4. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal okrem iného, vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

5. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vec bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. I. ÚS 48/2015).

6. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá a podľa § 114 ods. 1 OSP, podľa ktorého si sudca pojednávanie pripraví tak, aby rozhodol o veci spravidla na jedinom pojednávaní.

7. Časový horizont toho, kedy sa k účastníkovi konania dostáva konečné rozhodnutie vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou kritérií celkovej spravodlivosti konania. Primeranosť dĺžky konania sa posudzuje vo svetle konkrétnych okolností prípadu a s prihliadnutím na kritériá zakotvené v judikatúre ústavného súdu (m. m. I. ÚS 42/2015), ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (Zwierzynski v. Poľsko), ktorými sú zložitnosť prípadu, správanie sťažovateľa a súdu, ako aj predmet sporu.

8. Ústavný súd tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť sudcu (súdu) zapríčiňuje porušenie ústavou a dohovorom zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov alebo v primeranej dobe, ak táto nesmerovala na odstránenie právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na súd, aby o jeho veci rozhodol.

9. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania (takmer 6 rokov) zatiaľ iba pred okresným súdom a vyjadrenie jeho predsedu (bod 2) ústavný súd nepovažoval za významné podrobne skúmať jednotlivé kritériá (bod 7), pretože spor o zaplatenie sumy 1 796,99 € nesmie trvať v právnom štáte takú dlhú dobu. Túto dobu neospravedlňuje ani enormný počet nariadených pojednávaní (doteraz už 16), ktorý svedčí skôr o chaotickom, a nie sústredenom a so znalosťou veci vedenom spore zo strany konajúcej sudkyne.

Ústavný súd preto uzatvára, že postupom okresného súdu v posudzovanom konaní došlo k porušeniu práv sťažovateľa garantovaných čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Ústavný súd v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov.

11. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

12. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 42/2015).

13. Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 €, ktorá zodpovedá porušeniu označených základných práv sťažovateľa v majetkovom spore o zaplatenie 1 796,99 € s prísl.

14. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej sume 279,66 €, ktorá zodpovedá vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa v lehote 2 mesiacov od doručenia tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

15. Vo zvyšnej časti sťažnosti nebolo vyhovené, lebo o majetkovom práve sťažovateľa ešte len bude rozhodovať okresný súd meritórnym rozhodnutím.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2015